

og den vedrører vore Landarbejdere. Saa vidt jeg ved, have Landarbejderne ved de tidligere Landmandsforsamlinger kun været repræsenterede paa disse som fungerende Kreaturpassere; men ellers har man ikke haft dem med. Naar der nu er Tale om at give en Udvikling af hele vort Landbrug i det nu snart svundne Aarhundrede, forekommer det mig, at den Side, som vedrører Landarbejdernes Liv, burde drages frem lige saa fuldt som de andre Sider af vort Landbrug. Jeg vil altsaa, som sagt tillade mig at henlede Opmærksomheden netop paa denne Side af Sagen, og jeg tror; det kan have betydelig Interesse at se, hvorledes Landarbejdernes Stilling i Virkeligheden er bleven forværret i Aarhundredets Løb, saa at vi nu mange Steder staa over for en Landarbejderstand, der staaer bunden ved Slavekontrakter til Herremændenes Hus og i Virkeligheden lever under Kaar, der ere saa daarlige og kummerlige, som tænkes kan. Der er enkelte Lejligheder, ved hvilke man faar et lille Indblik i, hvorledes Landarbejdernes Levevis er, og jeg skal saaledes minde om den frygtelige Begivenhed, der fandt Sted kort før Jul ved Aarhus, nemlig den Gang fem Børn indebrændte. Jeg siger, at ved saadanne Lejligheder faar man ligesom et Indblik i, hvorledes Landarbejdernes Forhold ere, og naar man nu vil fremstille alt, hvad der vedrører Landbruget, vil jeg haabe, at man paa denne Udstilling ikke vil glemme Landarbejderne, saa at de ogsaa kunne blive repræsenterede paa Landmandsforsamlingen, for at Folk kunne faa det rette Indblik i, hvorledes disse Folks Levevis er. Jeg skal her anbefale denne Bevilling paa 100,000 Kr. og er altsaa villig til at stemme for den, men samtidig med, at jeg gør det, mener jeg, at man har Lov til at spørge, om vi ikke nu ere naaede op til et saa stort Beløb, at vi have naaet Maksimumsgrænsen for, hvad der bør bevilges i saadant Øjemed; thi jeg synes, som sagt, der virkelig skal være noget Forhold mellem de Beløb, der ofres, og den Betydning, saadanne Sager kunne have.

Bluhme: Jeg har tilladt mig at stille tvende Ændringsforslag til § 26; de angaa to ny Konti. For det første foreslaar jeg indsat paa denne Paragraf en Post, lydende saaledes: „Til Præmier ved Konkurrenceforsøg, foranstaltede af Landbrugsministeriet, mellem brændselsbesparende Ovne ved Indfyring med Tørv og Træ 2000 Kr.“, og dernæst en anden Post, der hedder: „Til Ombytning i offentlige Bygninger af

kulbrugende Kakkellovne med Ovne, bestemte til Indfyring med Tørv og Træ, 1ste Bidrag 10,000 Kr.“. Ærede Medlemmer ville erindre, at jeg tidligere har tilladt mig at henlede Opmærksomheden paa det Forhold, her er antydet. Vore Statsskove give jo i Forhold til deres antagne Værdi tilsyneladende et ringe Overskud aarligt. Jeg har tidligere søgt at paavise, at om ikke i høj Grad saa dog til Dels kan Skylden maaske søges hos den Autoritet, der bestyrer disse Sager. Som mærkelige Eksempler paa det bureaukratiske Regimentes Overvægt over for alle Grene af Statshusholdningen har jeg anført tidligere og skal anføre igen, at i vore Statsskove findes der Embedsboliger, der ere forsynede med Ovne, hvori der fyres med Kul, samtidig med, at Staten har ondt ved at afsætte en stor Del af Produkterne fra Skovene. Jeg synes, det maa være et temmelig slet Eksempel, Staten giver over for Befolkningen, at den, som sagt, i sine Forstembedsmænds Boliger anbringer kulbrændende Ovne, og ikke alene det, men overalt i offentlige Bygninger er gaaet til at opstille Ovne, i hvilke der kun kan brændes Kul, samtidig med at de private Skove og Statsskovene have ondt ved til en rimelig Pris at blive af med Skovprodukterne og samtidig med, at Staten aarlig anvender betydelige Midler til Hedeselskabet og til Statsplantager paa Hederne og Klitterne for at frembringe Skov her i Landet. Den Tid er jo allerede begyndt, da disse Plantager give Udbytte, men Udbyttet bestaar foreløbig og vil i en lang Aarrække væsentlig kun bestaa af Brændselsprodukter, Produkter, som Hedeselskabet og Statsplantagerne i Øjeblikket maa realisere til en Pris, som næppe nok er tilstrækkelig til at dække Omkostningerne ved Skovens Udtynding. Den nuværende Minister har jo i saa Henseende intet Ansvar; det er jo Fortiden, der har arrangeret det hele. Hvad Boligerne angaar, var det jo Statens Bygningsingeniør, der havde sine Modeller, hvorefter der skulde stilles Kakkellovne i de og de Værelser, og det var ham aldeles hgegyldigt, om Bygningerne laa inde i Byen eller ude i Skoven. Kakkellovne skulde være der, og saa bleve de satte der. Den nuværende højtærede Minister har jo sat en Stopper for dette Forhold, og der anbringes nu ikke længere saadanne Ovne som tidligere, men ogsaa Ovne, der kunne brænde Brænde og Tørv, og dette er jo et Fremskridt fra tidligere. Jeg tror ogsaa, den højtærede Minister har søgt at fremme denne Sag paa andre Maader. Jeg skal saaledes